

Lieta C-494/01

Eiropas Kopienu Komisija

pret

Īriju

Valsts pienākumu neizpilde — Vide — Atkritumu apsaimniekošana — Direktīva 75/442/EEK, ko groza ar Direktīvu 91/156/EK — 4., 5., 8., 9., 10., 12., 13. un 14. pants

Generālvokāta L. A. Hēlhuda [*L. A. Geelhoed*] secinājumi, sniegti 2004. gada
23. septembrī . . . . . I - 3338
Tiesas spriedums (virspalāta) 2005. gada 26. aprīlī . . . . . I - 3382

Sprieduma kopsavilkums

1. *Prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi — Strīda priekšmets — Noteikšana pirmstiesas procedūras laikā — Direktīvas noteikumu vispārēja neizpilde — Papildu pierādījumu iesniegšana Tiesā, lai pamatotu pienākumu neizpildes vispārīgumu un pastāvīgumu — Pieļaujāmība*
(EKL 226. pants)

2. *Prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi — Valsts pienākumu neizpildes pierādījums — Komisijai uzlikts pienākums — Pierādījumu, kas parāda valsts pienākumu neizpildi, iesniegšana — Atpēkojums, kas jāveic attiecīgajai dalībvalstij*
(EKL 226. pants)
3. *Dalībvalstis — Pienākumi — Komisijai uzticētais uzraudzības pienākums — Dalībvalstu uzdevums — Sadarbība izmeklēšanā direktīvu piemērošanas jomā — Pārbaudes un informēšanas pienākums*
(EKL 10. pants, EKL 211. pants un EKL 226. pants; Padomes Direktīva 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156)
4. *Vide — Atkritumu apglabāšana — Direktīva 75/442 — Izpilde no dalībvalstu puses — Pienākums sasniegt rezultātu — Pienākums operatoriem saņemt atļauju pirms jebkādu atkritumu apglabāšanas vai reģenerācijas darbību veikšanas — Dalībvalstu kontroles pienākums*
(EKL 249. panta trešā daļa; Padomes Direktīvas 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 9. un 10. pants)
5. *Vide — Atkritumu apglabāšana — Direktīva 75/442 — 12. pants — Atkritumu savākšanas un transportēšanas pakļaušana vai nu iepriekšējas atļaujas sistēmai vai reģistrācijas procedūrai — Dalībvalsts izvēlēta atļaujas sistēma — Sekas — Jebkādas reģistrācijas neatbilstība, ņemot vērā direktīvas pareizu ieviešanu*
(Padomes Direktīvas 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 12. pants)
6. *Vide — Atkritumu apglabāšana — Direktīva 75/442 — 5. pants — Pienākums izveidot integrētu un pietiekamu apglabāšanas iekārtu tīklu — Neizpildīts pienākums, pastāvot lielam skaitam iekārtu bez atļaujas un vispārīgi nepietiekamai apglabāšanas kapacitātei*
(Padomes Direktīvas 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 5. pants)
7. *Vide — Atkritumu apglabāšana — Direktīva 75/442 — Pienākums, kas dalībvalstīm izriet no 4. panta pirmās daļas — Neizpildīts pienākums 9. un 10. panta ilgstošas pārkāpšanas gadījumā*
(Padomes Direktīvas 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 4. panta pirmā daļa, 9. un 10. pants)

8. *Vide — Atkritumu apglabāšana — Direktīva 75/442 — 8. pants — Dalībvalstīm uzliktie pienākumi attiecībā uz atkritumu īpašniekiem — Pienākumi, kas vienlīdz attiecas uz nelikumīgas izgāztuves apsaimniekotāju vai īpašnieku un ko nevar izpildīt tikai ar represīvu darbību*

(Padomes Direktīvas 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 8. pants)

9. *Vide — Atkritumu apglabāšana — Direktīva 75/442 — 13. un 14. pants — Pienākums pakļaut periodiskai inspicēšanai apglabāšanas un reģenerācijas uzņēmumus — Inspekcijas priekšmets — Atļaujā noteikto nosacījumu ievērošana — Inspekcija, kas nevar atbilst direktīvas prasībām, ja uzņēmumam nav pareizas un pienācīgas formas atļaujas*

(Padomes Direktīvas 75/442, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 13. un 14. pants)

1. Saskaņā ar EKL 226. pantu celtas prasības priekšmetu nosaka šajā normā paredzētā pirmstiesas procedūra. Lidz ar to Komisija nevar lūgt konstatēt īpašu pienākumu neizpildi attiecībā uz konkrētu faktisku situāciju, uz kuru nav norādīts pirmstiesas procedūrā.

pildu pierādījumus, lai Tiesā pamatotu apgalvotās pienākumu neizpildes vispārīgo un pastāvīgo raksturu.

Tā kā Komisija savā prasības pieteikumā var precizēt savus sākotnējos apgalvojumus ar nosacījumu, ka tā negroza strīda priekšmetu, jaunu pierādījumu iesniegšana, lai ilustrētu argumentētajā atzinumā izteiktos apgalvojumus, kas izriet no vispārēja rakstura pienākumu, kuri izriet no direktīvas, neizpildes, negroza strīda priekšmetu.

Tomēr tiktāl, ciktāl prasības mērķis ir konstatēt tādu vispārīga rakstura pienākumu nepildīšanu, kuri izriet no direktīvas noteikumiem, kas sevišķi izriet no sistemātiskas un pastāvīgas iecietības, ar kādu valsts iestādes izturējušās situācijās, kas neatbilst šai direktīvai, principā nevar izslēgt, ka Komisija iesniedz pa-

(sal. ar 35.–39. punktu)

2. Valsts pienākumu neizpildes procedūras ietvaros atbilstoši EKL 226. pantam Komisijai ir jāpierāda, ka pastāv apgalvotā valsts pienākumu neizpilde. Tieši Komisijai ir jāiesniedz Tiesai vajadzīgā informācija, lai pierādītu, ka pastāv pienākumu neizpilde, bez tiesībām pamatoties uz jebkādu pieņēmumu. Gadījumā, ja Komisija iesniedz pietiekamus pierādījumus, lai atklātu noteiktus faktus, kas notikuši atbildētājā dalībvalstī, un kas liecina, ka dalībvalsts iestādes ir pieņēmušas atkārtotu un ilgstošu praksi, kas ir pretēja Direktīvas prasībām, šai dalībvalstij pēc būtības un detalizēti ir jāapstrīd iesniegtie dati un no tiem izrietošās sekas.

iespējamie sūdzību iesniedzēji, kā arī attiecīgā dalībvalsts. Šādos apstākļos tās visupirms ir valsts iestādes, kurām ir jāveic vajadzīgās pārbaudes uz vietas lojālas sadarbības garā saskaņā ar jebkuras dalībvalsts pienākumu atvieglot Komisijas vispārīgo uzdevumu un jāsniedz tai visa šajā sakarā pieprasītā informācija.

(sal. ar 42., 43., 45., 197. un 198. punktu)

(sal. ar 41., 44. un 47. punktu)

3. Dalībvalstīm saskaņā ar EKL 10. pantu ir pienākums palīdzēt Komisijai īstenot tās uzdevumu, ko saskaņā ar EKL 211. pantu tostarp veido Līguma noteikumu, kā arī iestāžu saskaņā ar Līgumu izdoto noteikumu piemērošanas uzraudzība. Pārbaudot tādu valsts noteikumu pareizu piemērošanu praksē, kuru mērķis ir ieviest direktīvu jomās, kurās Komisijai nav pienācīgu pilnvaru veikt izmeklēšanu, kā tas ir Direktīvas 75/442 par atkritumiem, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, gadījumā, Komisija lielā mērā ir atkarīga no informācijas, ko sniedz

4. Direktīvas 75/442 par atkritumiem, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 9. un 10. pants uzliek dalībvalstīm skaidri un nepārprotami formulētus pienākumus sasniegt noteiktu rezultātu, saskaņā ar kuriem uzņēmumiem, kas veic atkritumu apglabāšanas vai pārstrādes darbības šo dalībvalstu teritorijā, ir jābūt atļaujai. Tātad dalībvalsts ir izpildījusi savus pienākumus attiecībā uz šiem noteikumiem tikai tad, ja papildus pareizai šo noteikumu transpozīcijai valsts tiesībās attiecīgajiem operatoriem pirms apglabāšanas vai reģenerācijas uzsākšanas ir arī pieprasīta atļauja, kas izdota atbilstoši 9. pantam, ko nevar aizstāt

tikai pieteikuma iesniegšana. Tās kompetencē tātad ir nodrošināt, lai ieviestā atļauju sistēma tiek efektīvi pielietota un ievērota, tostarp īstenojot šajā sakarā attiecīgo kontroli un nodrošinot, lai tiek izbeigtas darbības, ko veic bez atļaujas, un par tām piemērots efektīvs sods.

jusi savus pienākumus, apgalvojot, ka atļauju ieviešana ir pielīdzināma reģistrācijai.

(sal. ar 142., 144. un 145. punktu)

(sal. ar 116.–118. punktu)

5. Direktīvas 75/442 par atkritumiem, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 12. pantā cita starpā paredzēts, ka uzņēmumiem, kas profesionālā kārtā nodrošina atkritumu savākšanu un transportēšanu, ja tiem nav jāsaņem atļauja, ir jāreģistrējas kompetentajās iestādēs. Šis noteikums tādējādi noteic, ka dalībvalstīm ir jāizdara izvēle starp atļauju sistēmu un reģistrācijas procedūru.

6. No Direktīvas 75/442 par atkritumiem, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 5. panta izriet, ka tās mērķi ir integrēta un pietiekama apglabāšanas iekārtu tīkla izveidošana, ņemot vērā labākās pieejamās tehnoloģijas, kurām nav nesamērīgi augstas izmaksas, ļaujot apglabāt atkritumus tuvākajās piemērotajās atkritumu apglabāšanas iekārtās. Līdz ar to dalībvalsts, kas pieļauj, ka bez atļaujas darbojas liels skaits atkritumu apglabāšanas iekārtu un tās teritorijā esošais apglabāšanas tīkls, kopumā ņemot, ir tuvu pārsātinātībai un nav pietiekams šajā teritorijā saražoto atkritumu absorbēšanai, nepilda šī 5. panta noteikumus.

(sal. ar 149.–158. punktu)

Ja dalībvalsts ir izvēlējusies atļauju sistēmu, tā nevar apgalvot, ka, pat ja no tās atkarīgu iemeslu dēļ operatoriem attiecīgajā datumā nav atļaujas, tā ir izpildī-

7. Lai gan principā no fakta par situācijas neatbilstību Direktīvas 75/442 par atkri-

tumiem, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 4. panta pirmajai daļai nav iespējams tieši secināt, ka dalībvalsts noteikti nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek šī norma, t.i., veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumi tiek apglabāti, neapdraudot cilvēka veselību un nenodarot kaitējumu videi, tomēr nav apstrīdams, ka šādas situācijas turpināšanās, it sevišķi, ja, kompetentajām iestādēm neiejaucoties, ilgākā laikposmā tā noved pie vērā ņemamas vides degradācijas, tas var norādīt, ka šī dalībvalsts ir pārsniegusi ar šo normu piešķirto rīcības brīvību.

Ja dalībvalsts vispārīgi un pastāvīgi nav pildījusi savu pienākumu nodrošināt Direktīvas 9. un 10. panta pareizu ieviešanu attiecībā uz atļauju izsniegšanu atkritumu apglabāšanas un reģenerācijas darbībām, ar šo vienu faktu pietiek, lai noteiktu, ka tā tikpat vispārīgi un pastāvīgi nav pildījusi Direktīvas 4. panta — normas, kas ir cieši saistīta ar Direktīvas 9. un 10. pantu — prasības.

(sal. ar 169.–171. punktu)

8. Direktīvas 75/442 par atkritumiem, kas grozīta ar Direktīvu 91/156, 8. pants, kas it sevišķi nodrošina preventīvās darbības principa ieviešanu, paredz, ka dalībvalstīm ir jānodrošina, lai jebkurš atkritumu īpašnieks tos nodod privātam vai valsts savācējam vai uzņēmumam, kas veic atkritumu apglabāšanas un pārstrādes darbības, vai ka šis atkritumu īpašnieks pats nodrošina pārstrādi vai apglabāšanu atbilstoši Direktīvas noteikumiem.

Dalībvalstīm ir pienākums veikt šos pasākumus gan attiecībā uz nelegālas izgāztuves apsaimniekotāju, gan īpašnieku, kas šī panta izpratnē ir jāuzskata par atkritumu īpašnieku. Šis pienākums nav izpildīts, ja dalībvalsts aprobežojas ar sekvestra uzlikšanu šādai nelikumīgai izgāztuvei un ar izgāztuves apsaimniekotāja kriminālvajāšanu.

(sal. ar 179., 181. un 182. punktu)

9. Atbilstoši Direktīvas 75/442 par atkritumiem, kas grozīta ar Direktīvu 91/156,

13. pantam pienācīga regulāra inspicēšana, ko pieprasa šis noteikums, it sevišķi ir jāattiecina uz uzņēmumiem, kas veic šīs pašas direktīvas 9. un 10. pantā minētās darbības un kam atbilstoši minētajiem diviem noteikumiem iepriekš ir jāsaņem individuāla atļauja, kurā ietverts zināms skaits prasību un nosacījumu.

Ja šāda atļauja nav piešķirta un tādējādi nav noteiktas tajā fiksētās prasības un nosacījumi attiecībā uz kādu konkrētu uzņēmumu, to inspicēšana pēc definīcijas nevar atbilst Direktīvas 13. panta prasībām. Viens no paredzētās inspicē-

šanas būtiskajiem mērķiem, ko paredz šis noteikums, ir nodrošināt atbilstoši Direktīvas 9. un 10. pantam izsniegtajā atļaujā noteikto prasību un nosacījumu ievērošanu. Tas pats attiecas uz minētajos noteikumos paredzēto uzņēmumu reģistru turēšanu, kuros, kā ir precizēts Direktīvas 14. pantā, tostarp jānorāda atkritumu daudzums un raksturs vai arī to apstrādes metode.

(sal. ar 190.–192. punktu)